

Camerabewaking in gebouwen: lagere kosten, meer effect

Camera's moeten passen in het veiligheidsplan voor een locatie als geheel. Helaas gebeurt dat in de praktijk veel te weinig, vooral doordat aannemers en ontwerpers weinig weten over criminaliteit en overlast. Veel camera-systemen functioneren daardoor niet alleen slecht, ze zijn ook nog eens veel duurder dan nodig. Daar valt gelukkig vrij makkelijk wat aan te doen. In dit artikel staan een paar tips & tricks waardoor uw camera-systeem goedkoper en effectiever wordt.

Foto's: Sander Flight, DSP-groep

■ Eerst denken, dan doen. Een camera kan een veilig gevoel oproepen bij de bezoekers van dit ziekenhuis, maar het kan net zo goed een ongemakkelijk gevoel oproepen: 'Wat gaan ze met de beelden doen? Is het hier zo onveilig dat er camera's nodig zijn?'

Als er tegenwoordig een nieuw gebouw wordt gerealiseerd, wordt camerabewaking vaak al meegenomen in het ontwerp. Ook in de bestaande bouw worden steeds meer bewakingscamera's opgehangen. Camera-systemen worden vaak aangelegd als onderdeel van de infrastructuur, zoals elektriciteit, verwarming & koeling, telefoon, glasvezel en riolering. Maar er is een groot verschil tussen camera's en andere installaties. Camerabewaking is bedoeld om criminaliteit en overlast te bestrijden, om

mensen een veiliger gevoel te geven of om het toegangsbeheer van de locatie te vergemakkelijken. Dat soort doelen bereikt u niet 'vanzelf' door een camera in elke hoek van het gebouw op te hangen. U moet eerst bedenken welke risico's u wilt beperken, op welke manieren dat het beste kan en wat dat mag kosten.

Camera's niet effectief

In de private sector wordt nauwelijks onderzoek gedaan naar de effectiviteit van ca-

merabewaking. Bedrijven en organisaties kopen camera's 'omdat iedereen dat tegenwoordig doet'. Maar als je niet weet welk doel je wilt bereiken, weet je ook niet of je het doel hebt bereikt. In de publieke sector ligt dat anders: de overheid moet periodiek verantwoording afleggen over cameratoezicht. Leveren de camera's waar voor hun geld? Zijn er incidenten mee voorkomen? Hoe vaak zijn de opgenomen beelden gebruikt voor opsporing? Voelen mensen zich veiliger nu de camera's hangen? Of

voelen ze zich juist onveilig?

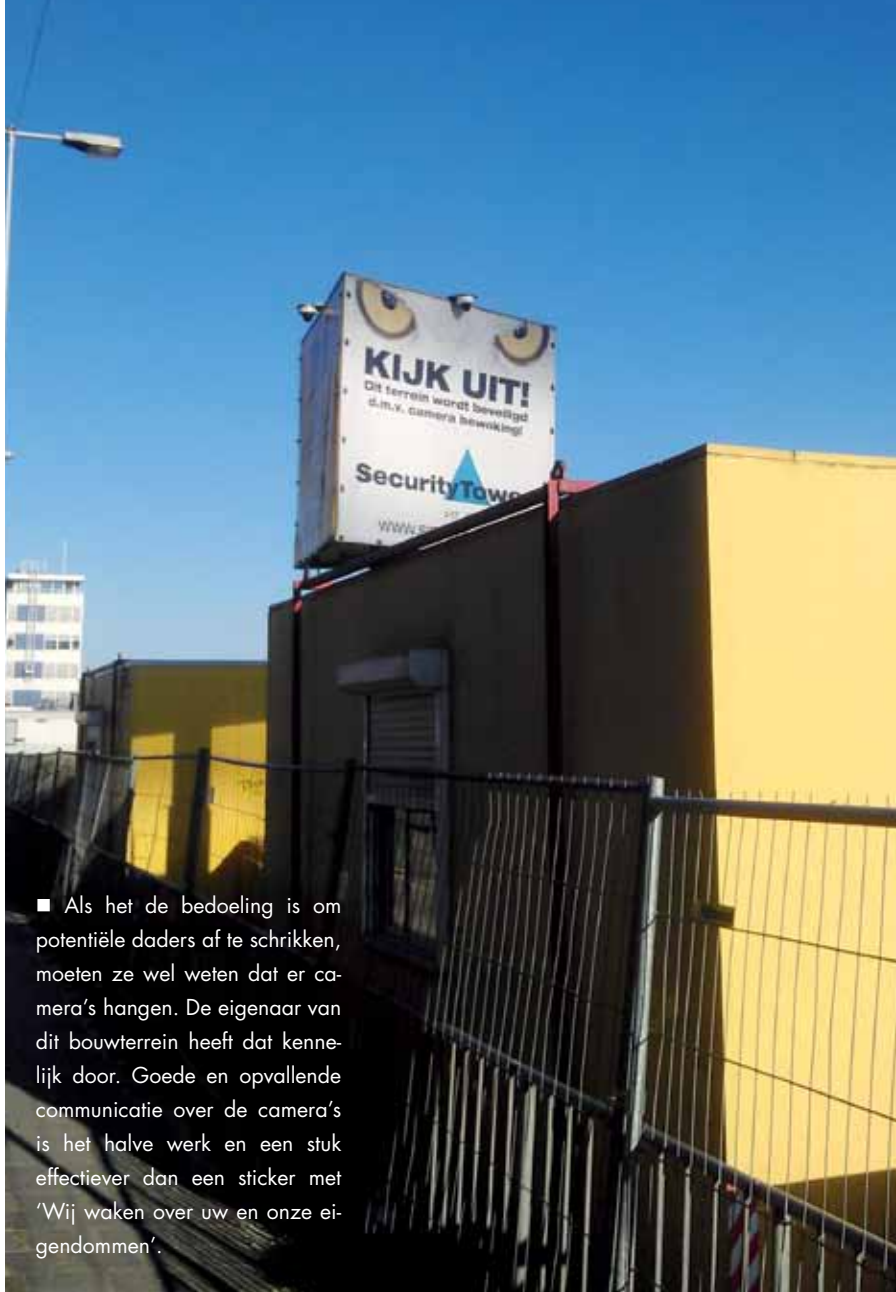
In 2002 en later nog een keer in 2007 hebben twee onderzoekers, David Farrington en Brandon Welsh, alle openbare evaluaties bestudeerd en de resultaten op een rij gezet. Zo'n vijftig evaluaties vielen af omdat die niet voldeden aan de eisen die aan goed onderzoek moeten worden gesteld. Op basis van de overige veertig onderzoeken die wel aan die eisen voldeden, trokken ze de conclusie dat camera's nauwelijks leiden tot een daling van criminaliteit of overlast. Er is één positieve uitzondering: in parkeergarages met camerabewaking nam de autocriminaliteit met 51 procent af. Maar in parkeergarages met camera's, waren altijd ook andere preventieve maatregelen ingevoerd zoals extra verlichting of inbraakpreventie. Achteraf kon het effect van de camera's niet meer worden geïsoleerd, maar de indruk van de onderzoekers was dat verlichting meer effect heeft dan bewakingscamera's. Dat komt onder andere doordat veel mensen niet weten dat er camera's hangen. In dat geval kunnen ze ook niet preventief werken: potentiële daders trekken zich er niks van aan en goedwillende bezoekers voelen zich niet veiliger. Bij goede verlichting werkt dat anders: daar profiteert iedereen van – of men zich nou bewust is van de verlichting of niet. Maar als camera's ergens jarenlang hangen, worden ze net zo gewoon als het meubilair of de muren: ze zijn er wel, maar ze zijn er ook weer niet.

Camera's niet goedkoop

Waarom kiezen zoveel mensen voor camerabewaking als het zo weinig oplevert? Eén belangrijke reden is dat velen denken dat camera's goedkoper zijn dan fysiek toezicht

*Test uw camerasysteem,
voordat een inbreker het voor u doet.*

door een beheerder, bewaker of conciërge. Camera's 'werken' immers dag en nacht, zeven dagen per week. Ze gaan nooit op vakantie en ze zijn nooit ziek. Maar is dat een eerlijke vergelijking? Een camera doet zelf namelijk niets – er is nog nooit een camera van de muur gesprongen om een inbreker in de kraag te vatten. Een beheerder kan

■ Als het de bedoeling is om potentiële daders af te schrikken, moeten ze wel weten dat er camera's hangen. De eigenaar van dit bouwterrein heeft dat kennelijk door. Goede en opvallende communicatie over de camera's is het halve werk en een stuk effectiever dan een sticker met 'Wij waken over uw en onze eigendommen'.

tenminste nog iets dóen. Het inhuren van een beveiligingsbedrijf of een particuliere alarmcentrale om de beelden te bekijken kan dat probleem van de passieve camera oplossen, maar dat kost geld. Veel geld zelfs, als het goed moet gebeuren en daarom wordt daar vaak toch niet voor gekozen. Een tweede reden dat velen camera's kopen ondanks de hoge kosten en de beperkte opbrengsten, is onkunde bij degenen die

camerasystemen aanschaffen. Bouwers en ontwerpers hebben verstand van gebouwen, infrastructuur en installaties. Maar ze weten meestal weinig over criminaliteit en overlast. En slimme cameraveranciers springen natuurlijk in dat gat: zij voeren 'gratis' een veiligheidsscans uit waarna snel een offerte volgt voor het be-

nodigde aantal camera's, de verbindingen, de opslagmedia, de beeldschermen en de bedieningspanelen.

Dat soort bedrijven kan indrukwekkende filmpjes laten zien waarop een inbreker in de boeien wordt geslagen met behulp van camerabeelden. Maar als u wel eens naar Opsporing Verzocht kijkt, weet u dat het niet zo werkt. Camera's doen zelf helemaal niets: het is afhankelijk van het live toezicht en van de reactie die daarop volgt of een boef wordt gepakt, niet van de vraag of er in elke hoek van het gebouw een hd-camera hangt.

Onafhankelijk advies

Kopers van camerasystemen die wel de moeite nemen om zich te oriënteren, kunnen deze valkuil vrij eenvoudig vermijden. Er is veel informatie en deskundige hulp verkrijgbaar bij de Kamer van Koophandel, bij de Regionale Platformen Criminaliteitspreventie en bij de politie. Die partijen

kunnen u zelf helpen met het in kaart brengen van risico's, maar ze kunnen u ook in contact brengen met adviseurs die echt onafhankelijk zijn van leveranciers. Daarnaast bestaan er gelukkig ook goede beveiligingsbedrijven en cameraleveranciers die niet zoveel mogelijk camera's proberen te verkopen, maar de veiligheid willen vergroten. Sommige beveiligingsbedrijven maken zelfs – vaak samen met overheid en politie – informatiefolders, websites of handreikingen die potentiële kopers goed op weg kunnen helpen. Een voorbeeld daarvan is het nog altijd zeer lezenswaardige boekje *De camera de baas* dat het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing – een samenwerking van overheid en bedrijfsleven – in 2002 publiceerde. Daarin staat bijvoorbeeld dat de technische kwaliteit van een camera minder bepalend is voor de beeldkwaliteit dan de plaatsing van die camera. Eén goed geplaatste camera bij de ingang van het gebouw (zonder tegenlicht!) levert vaak meer bruikbare beelden op dan honderd camera's verspreid over het gebouw aan de plafonds. Camera's moeten niet aan het plafond hangen, maar op ooghoogte. Dan is een petje of capuchon namelijk niet meer genoeg om het gezicht van de dader te bedekken én is het makkelijk om iemands lengte in te schatten (hang uw deurbel op een hoogte van 1,65 meter, zet om de tien centimeter een streepje op de deurpost en u weet precies hoe lang de dader was). Voordat u zich verdiept in diafragma's, bits, bytes en draadloze local area networks, moet u daarnaast met een beveiligingsexpert over het terrein en door het gebouw lopen en een schouw van de risico's en de zwakke plekken maken. Vaak is er door slim ontwerp van de ruimtes, looproutes en toegangsdeuren al een heleboel ellende te voorkomen. Mocht u alsnog kiezen voor camera's; test uw systeem dan goed. Zet met een aantal collega's een inbraak in scène en bekijk de opgenomen beelden om te zien of de instellingen juist zijn. En doe het dan nog een keer, maar in het donker. Test uw camerasysteem, voordat een inbreker het voor u doet.

Stappenplan voor camerabewaking

1. Maak een analyse van de problemen – Gaat het om inbraken, insluipers, diefstal door personeel, overvallen, vernielingen, rondhangende jongeren, gevoelens van onveiligheid? Elk probleem vereist een andere aanpak.
2. Bedenk wat de beste oplossing is voor het probleem. Dat kunnen camera's zijn, maar dat hoeft niet;
3. Als u kiest voor camera's, beschrijf dan vooraf op welke manier camera's een oplossing gaan bieden voor de gesignaleerde problemen. Moeten ze potentiële daders afschrikken, wilt u door live toezicht incidenten in de kiem kunnen smoren of wilt u achteraf opgenomen beelden aan de politie kunnen doorgeven voor opsporing? Het antwoord op deze vragen bepaalt het ontwerp van uw camerasysteem;
4. Bepaal samen met een onafhankelijke expert of de politie hoeveel camera's u nodig hebt en op welke plekken.
5. Maak vooraf afspraken met een beveiligingsbedrijf en de politie over het doorsturen van beelden voor live toezicht of opsporing achteraf. Kies een beeldformat dat wordt ondersteund door de partners waar u afhankelijk van bent.
6. Onderschat nooit het belang van communicatie: als u boeven wilt afschrikken (en brave burgers blij wilt maken), moet

ten ze wel weten dat er camera's hangen. Dit aspect wordt vaak vergeten of is een sluitpost op een te krappe begroting waardoor het er bij inschiet.

7. Houd vooraf én na oplevering van het camerasysteem goed bij hoeveel incidenten er gebeuren. Pas op basis daarvan het camerasysteem of de werkwijze achter de schermen aan. Niemand doet alles in één keer goed.

Tip: een slecht functionerend camerasysteem wordt niet beter door meer camera's op te hangen. ■

Foto: Duco de Vries

Sander Flight

werkt bij onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep. Hij is senior onderzoeker op het gebied van veiligheid en criminaliteitspreventie. Daarnaast is hij oprichter en redacteur van de website www.slimbekeken.nu.